

Pressemelding fra Sysselsettingsutvalget: Kompetanse, aktivitet og Inntektssikring - Tiltak for økt sysselsetting

Høy sysselsetting er avgjørende for den enkeltes velferd, for verdiskapingen og for finansiering av våre velferdsordninger. Sysselsettingsutvalget foreslår tiltak som kan bidra til at flere kommer i arbeid, at flere får utnyttet sin arbeidsevne og at færre får unødig langvarige stønadsforløp eller faller utenfor arbeidslivet på en varig stønad..

Sysselsettingen i Norge er relativt høy sammenlignet med mange andre land. Nesten 80 prosent av befolkningen mellom 20 og 64 år er sysselsatt. Samtidig er det også utviklingstrekk som bekymrer. Skillet mellom de som er innenfor og de som er utenfor arbeidsmarkedet er blitt skarpere over tid. Blant unge har andelen som mottar langvarige helserelaterte ytelser fra det offentlige økt. Norge har stort behov for arbeidskraft i årene som kommer, men samtidig er det flere utfordringer knyttet til å øke sysselsettingen.

Utvalget har en rekke forslag knyttet til kompetanse, aktivitet og inntektssikring, men peker samtidig på at økt sysselsetting bare kan skje i kombinasjon med en god utvikling i norsk økonomi.

Kravene til **kompetanse** i norsk arbeidsliv har økt over tid. Det er viktig at flere av de **unge** fullfører videregående opplæring, og at yrkesfaglig utdanning styrkes. Utdanningssystemet må sette unge i stand til å møte arbeidslivets krav, og de unge som likevel møter vanskeligheter i arbeidsmarkedet, må få hensiktsmessig hjelp raskest mulig. Det er ønskelig at flere unge som i dag mottar arbeidsavklaringspenger i stedet kan motta en ytelse som ikke krever en medisinsk diagnose.

Det er også økende behov for **opplæring og kompetanseutvikling i arbeidslivet**. Tilbudet av etter- og videreutdanning må være relevant og fleksibelt, og partene i arbeidslivet må være med i utviklingen av tilbudet

Det bør føres **en mer aktiv arbeidsmarkedspolitikk**, hvor flere enn i dag får tett oppfølging og tilbud om arbeidsmarkedstiltak. Det er særlig viktig å øke innsatsen for unge, gjennom økt satsing på kvalifisering, utdanning og opplæring, samt økte ressurser til oppfølging og arbeidsrettede tiltak. Bruken av lønnstilskudd bør øke betydelig.

Sykefravær innebærer store kostnader for arbeidstakere, arbeidsgivere og samfunnet for øvrig. Utvalget har diskutert en modell som tar sikte på å redusere sykefraværet, og særlig langtidsfraværet, og dermed også redusere risikoen for frafall fra arbeidsmarkedet. Modellen innebærer synliggjøring og forsterking av sykmeldtes medvirkningsplikt, forslag for å styrke samspeilet mellom arbeidstaker, arbeidsgiver, sykmelder og NAV i sykefraværsoppfølgingen, samt en delvis forskyvning av arbeidsgivers finansieringsansvar til langtidsfravær, samtidig som arbeidsgiver betaler mindre for korttidsfravær. Utvalgets flertall foreslår at denne modellen vurderes videre, for ytterligere konkretisering og konsekvensvurdering.

Et flertall i utvalget foreslår et avgrenset forsøk med **arbeidsorientert uføretrygd** for unge søkere til uføretrygd. Forsøket innebærer trygdejustert lønn som reduserer lønnskostnadene for arbeidsgiver, kombinert med andre tiltak for å bedre jobbmulighetene. Hensikten er å styrke uføretrygdedes muligheter i arbeidsmarkedet, til fordel både for dem selv og samfunnet for øvrig.

For å øke sysselsettingen blant **eldre** må det arbeides for at færre skal slutte i den jobben de har, samtidig som det må bli lettere for seniorer som er ledige å få jobb. Et flertall i utvalget mener det bør legges bedre til rette for at arbeidstakere kan jobbe etter at de har passert aldersgrensen for stillingsvern. Da bør også aldersgrensen i arbeidsmiljøloven senkes til 70 år. I så fall kan bedriftsinterne aldersgrenser med krav om konsekvent praktisering fjernes, noe som også vil gjøre det lettere for arbeidstakere å jobbe etter fylte 70 år. Utvalgets flertall mener at en heving av øvre aldersgrense i staten til 72 år kan ha negative konsekvenser både for statlige virksomheter og ansatte.

Utvalgets forslag innebærer økte offentlige utgifter, særlig til kompetanse og arbeidsmarkedspolitik. Formålet med forslagene er at de skal bidra til at flere inkluderes i arbeidslivet og at flere får beholde arbeidet. Det vil være bra for dem som dermed får delta aktivt i arbeidslivet, og det vil bidra til å redusere utgiftene på stønadsbudsjettet og øke skattegrunnlaget. Effektive tiltak for å øke sysselsettingen kan derfor også bidra til økt handlingsrom i offentlige budsjetter. Tiltak som bidrar til å øke sysselsetting og verdiskaping, vil kunne gi god samfunnsøkonomisk lønnsomhet.

[Les rapporten her](#)